

Kovács Teri búcsúztatása, 2012. június 15., Debrecen

Mivé lennének tartó-oszlopok nélkül? André Schwartz-Bart: Az igazak ivadéka c. könyvében azt írja az 'igazak'-ról, hogy sokszor maguk sincsenek tisztában azzal, hogy ők azok lennének. A környezetük akkor veszi észre ilyen minőségüket, ha kidőlnek, ha hiányoznak.

Teri, csoportunk alapítója, össze-Kovács-olója - ahogy szoktuk mondani, hiszen három Kovács közül az egyik, nekünk a legfontosabb voltál, aki lézengő-kereső embermasszánkól közösséget formáltál - már régóta, betegséged elhatalmasodása óta, nagyon hiányzol!

Schwartz-Bart szerint a világot negyven igaz tartja, s ha egy tartóoszlop kidől, a helyére kell lépnie egy másiknak, különben összeomlik. Ki léphet a helyedre? Mert a helyedre kellene lépnie valakinek!

Dícsérni jöttem Terit, nem temetni... - temetni azt kell, ami odavaló: a testet, az emberit, a gyengeségeket - már csak a test maradt temetendő. Viszont nagyon-nagyon kérünk: járd ki nekünk a Mindenható helyreigazító, elengedő jóságát mindabban, amit ellened elkövetünk.

Teréz Anyánk, elteltek az évek és még mindig emleget a csoportod: a Teri-csoport, mert a Bokor csoportként a Te nevedet viseljük: Nélküled már régen széthullottunk volna - maradandót kovácsoltál össze.

Mert amikor még Veled együtt csoport-találkozónk volt, azt bizony 18:00-kor kezdtük, s nem 'hat óra körül'. Nem azért, mert mi voltunk olyan fegyelmezettek, hanem mert Te is velünk voltál: de megtanultuk Tőled. S ha manapság véletlenül késünk: '*Na, ha a Teri itt lenne... nem lenne ilyen lazaság!*' Ha beszélgettünk, akkor az körbement: az imához hasonlóan - a dolgoknak, eseményeknek helyet csináltál, arányosan és logikusan. A naptáradat forgatva, amikor időpontot kerestél - láthattuk a rendedet az időben.

Köszönjük! Nekem is megvan a naptárom, jó részben Neked is köszönhetem, hogy szigorúan használom. A Tőled tanult elv szerint: amit először írok bele, az élvez elsőbbséget program-ütközés esetén.

Kedves Teréz Anyám, most már bizonyára tudod, hogy amióta, majd harminc éve, mint magyartanár, szabatosan elmagyaráztad az okát, már nem használom a '*teszem azt*' szófordulatot? Sőt, én is kissé beleborzongok, ha hallom. Ezt a borzongást ellensúlyozza, hogy Te jutsz ekkor eszembe és a korrektúrák nagytáboros végigböngészett Karaj- és egyéb Bokor-kiadványok oldalak, a Tájszótár kefélynyomata mellett.

Tudtad a helyedet! Tudtad, hogy mire vagy képes - és ennek ellentétét is: amit sokan nem vagyunk hajlandók magunknak sem beismerni - azt is tudtad, hogy mire nem. Ez volt Benned a nagy. Mai, összevissza, értékrend-zavaros életünkben nehezen, vagy nem is tudjuk döntéseinket meghozni. Tőled hallottam először Ócsán, egy akkor még valódi 'konspirációs' lelki gyakorlaton 1976-ban, hogy a döntést valamiért hozzuk, de akkor valamiről le is kell mondanunk.

Jónéhány tudatos lemondásodat ismerem: a pénzről - csak egy példa: a napi 15, majd később nagy nehezen 30 forintra bővített fejenkénti keret - Teri, nekem még megvan a fél tojásból készíthető húsz palacsinta receptje! - lemondás a kényelmes-nyugalmas életről, a felületes kapcsolatokról, az úgynevezett 'pihenéshez való jog'-ról, evés-ivásról, alvásról, szakmai karrierről, családról - még lenne mit sorolnom: lemondásaid száma döntéseid sokaságára utal.

Döntöttél, mert csoport-találkozókra készültél, Bokor-lelkigyakorlatokat tartottál, előkészítettél, háttérrel adtál, elmélkedést írtál, kiadványokat korrigáltál, szállítottál, ma már sokan nem is hiszik el, hogy a bebörtönzés veszélyével. Idős korod ellenére vállaltad a hálósákos-földön alvásokat, komfortnélküli gyűrdéseket, hosszú utazásokat - és sokáig nem láttunk fáradtnak, törődöttnek. Amikor észrevettük, hitetlenkedtünk: az nem lehet igaz, hogy a Teri! De, igaz: tudtad is magadról, hogy baj van, s jelezted is - kérted, hogy szembesítsünk, de olyan-olyan félve és alázatosan! S mi nem mertük, a módját sem tudtuk.

Igaz, másképp, de kaptál gyerekeket, együttlakó családokat, közösségeket, ismeretséget, barátokat olyan mennyiségben, ahogyan más el nem tudja képzelni. Én már igen: azért, mert Teri, Te nem adtad föl a negyedik és ötödik alkalommal sem a próbálkozást, hogy csoportot alakíts belőlünk, vonakodókból.

Gyurka bácsi, a Bokor, szolgálatod nélkül nem lett volna Gyurka bácsi és Bokor. Gyurka bácsi és jópáran már elmentek előtted, a Bokor maradt: s most búcsúzik Tőled, Tőled is, mert ugyan természetes, hogy halunk - ám tétován néz körül, hogy ugyan most mit, hogyan és ki tegyen ezután?

Teri, hitem szerint jó helyen vagy: kérlek, azzal a kitartással, amit már alkalmunk volt tapasztalni Nálad - ugyan 'járj már ki nekünk' helyes döntéseket! Ahogy mondani szoktad - 'Gyurka bátyátok' hathatós együttműködésével.

Azt hallottuk Tőled, hogy Te nem vagy érzelmes: csak éppen - néhány év alatt úgy-ahogy kiismerve, már nem hittünk neked, s lehajtottuk a fejünket, amikor olykor megcsuklott a hangod: például ha a veletek együtt élő családok gyerekeiről beszéltél.

Egy apróság, ami nagyon élesen maradt meg bennem: életedről meséltél, hogy betanított munkásként, a Gyapjúmosó- és Finomposztó Gyárban a szalagon futó szövetekben a fonaltoldásokat, a takács-csomókat kellett észrevenned. Annyira kiélesedett erre a szemed - mondtad vidáman - hogy 'szabadulásod' után barátnők, ahogy szoktad mondani: a '*női hölgyek*', előszeretettel mentek Veled kelmét vásárolni, mivel alkalmasint fél méter kedvezményt is kaphattak, ha a kimért kelmében öt ilyen csomót vett észre a vevő..... a köznapi vevő ugyan nem, de a Te gyakorlott szemed igen. Amikor ezt mesélted, egy kissé búsan hozzátetted, hogy mintha a tudásod már kopna - vagy talán a csomók kisebbednek? S nem tudsz már úgy segíteni, mint régen.. ..

A tanulságot nem rágtad a szánkba, de valahogy mégis megmaradt: a mélyre szállást is hasznunkra fordíthatja a Magasságbeli - ha hagyjuk.

Az utolsó csoport-találkozónk egyikén is ugyanígy hangzott el: 'Nem tudok már úgy segíteni, mint régen....'

.....úgy segíteni.. ..

Isten áldjon és segítsen magához kedves Teri, Teri néni, Teréz Anyánk. Adja a Magasságbeli kedvessége, hogy találkozhassunk Nála.

Itt: nyugodj békében - ott pedig légy boldog és járj közben értünk, szeretteidért, benne a Bokorért természetesen - ahogy itt is mindig tetted. Köszönjük, köszönünk mindent, amen.

x-x-x-x

A sírnál elmondtam a Bokorhymnus közös eléneklése után Lénárd Ödön 'A másik mérleg' című versét is:

Hordom, egyre hordom Mérleged elé
lassacskán beérő napjaimat;
mintha valaki hajnaltájt leszedné,
mi az őszi kertben itt-ott még akad.

Nem pislogok Feléd, s nem lesem szemed,
amit hoztam, azt nézem, forgatom;
mit tagadjam: van itt kézzel szedett,
- és hullott gyümölcs is egy egész halom.

Emlékszem a sok ütődött görcsre,
amikkel annyiszor traktáltalak...

Te így szóltál: no, öntsd csak le a földre,
s másfele néztünk mindketten ezalatt.

Ma már töprengek: mit hoztak összesen
az évek nyikorgó talicskái?
S esténként számolnám csöndesen:
a kellő talentumot még mennyi adná ki?

Egy *másik* Mérleged van-e még, Atyám,
a vágyaim, a szívem számára,
ahová az álmaimat tornyozhatnám,
ami az eltűntet veszi tányérjába?

A kicsik buta gyerekségeit,
s azt a naivul hetyke fiatal,
ki minden labdának nekiveselkedik,
s minden zsványnak jót akar?

Te tudod legjobban, mi hosszan mondhatnám,
de hát itt a földön kinek – és minek?

Csak az a kérdés, hogy Tenálad, Atyám,
mi elveszett a fáról, hogyan mérik meg?

Mert gyümölcsöt mérni súlyra és darabra,
mint bármelyik kofa, ezt én is tudom.
De ki becsüli fel: mit hordott a fa
virágban, rügyben, földbe s égbe nyúlón?

Vagy én termeltem vihart? Tolvajt? Hernyót?
Én csináltam világháborút?
Én téptem le, noha éretlen volt,
a még-nem-gyümölcsöt, a zölden-savanyút?

Én voltam a démon, ki rettegést szórt szét
minden tündéri Szent-Iván-éjszakán??

....

Rúgd föl a fának beteg, korcs gyümölcsét!
S a *másik* Mérleget, azt vedd elő, Atyám!

x-x-x-x

[Zsombok György]